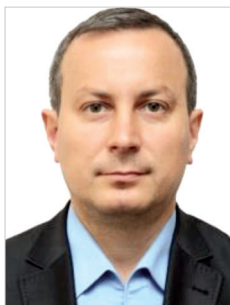

CZU 351.746.1

DOI 10.5281/zenodo.7185237

Alexandru GAINA,
doctorand

PhD student

CADRUL JURIDIC DE PROTECȚIE A SECRETULUI DE STAT

*În conținutul prezentului articol este redată definiția termenului de secret de stat și a grade-
lor de secretizare, fiind relevate principiile și modalitățile atribuirii informațiilor la secret de stat, în
corespondere cu legislația în vigoare. În plus, s-a abordat cadrul juridic de protecție a unor aseme-
nea informații.*

*Cuvinte cheie: secret de stat, divulgare, prejudiciu, impact negativ, securitate națională, apă-
rare a țării.*

THE LEGAL FRAMEWORK FOR THE PROTECTION OF STATE CLASSIFIED INFORMATION

*In the content of this article, the definition of the term state secret and the degrees of secre-
cy are given, the principles and methods of assigning information to state secret are revealed, in
accordance with the legislation in force, as well as the legal framework for the protection of such
information is addressed.*

*Keywords: state classified information, disclosure, harm, negative impact, national security,
defense of the country.*

Introducere. Protecția informațiilor cu grad de secretizare în domeniile apărării naționale, economiei, științei și tehnicii, relațiilor externe, securității statului, asigurării ordinii de drept și activității autorităților publice constituie o preocupare actuală importantă, dat fiind faptul că divulgarea neautorizată a acestora este de natură să aducă un prejudiciu considerabil intereselor legitime și/sau securității Republicii Moldova.

Rezultate obținute și discuții. Prevede-

rile Convenției Europene a Drepturilor Omului, în special art. 10, statuează că orice persoană are dreptul la libertate de exprimare, iar acest drept, în mod indispensabil, include libertatea la opinie și de a primi sau a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere.

În același timp, exercitarea acestor libertăți ce comportă anumite îndatoriri și responsabilități poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de

lege care, într-o societate democratică, constituie măsuri necesare pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, a moralei, a reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea informațiilor confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești [1].

Analizând jurisprudența CEDO relevăm că statelor li se recunoaște o largă putere discreționară în ceea ce privește evaluarea amenințărilor la adresa securității naționale și alegerea mijloacelor pentru a le combate [11].

Referindu-ne la *securitatea națională*, care este menționată la alin. (2) din art. 8, 10 și 11 din CEDO, aceasta întruchiează „*scopuri legitime*”, care face necesară o restrângere adusă acestor drepturi. Noțiunea însă nu este definită în mod clar și are chiar un aspect cel puțin vag.

Comisia Europeană a Drepturilor Omului a considerat, de altfel, că aceasta nu putea să primească o definiție exhaustivă, conferindu-i o anumită elasticitate și, prin urmare, o anumită flexibilitate, reflectată de marja de apreciere de care dispun statele membre în materie.

Studiind însă jurisprudența europeană, observăm, în mod cert, că acel conținut ce se referă la noțiunea de securitate națională înglobează în sine apărarea securității statului și a ordinii constituționale democratice împotriva spionajului și a terorismului, precum și împotriva promovării terorismului, separatismului, incitării la nerespectarea disciplinei militare [11].

Referindu-ne la semnificația termenului *secret*, potrivit dicționarului limbii române, acesta este definit ca ceva ce este ținut ascuns, care rămâne necunoscut, confidențial, ceea ce nu se știe, nu se cunoaște (de nimeni), ceea ce este tănuț, nu trebuie spus nimănui, iar *secretul de stat* – document sau date privitoare la problemele fundamentale ale vieții politice, economice, precum și ale apărării statului, a căror divulgare este pedepsită penal [16].

De menționat că în procesul elaborării

cadrlui legislativ autohton în vigoare în domeniul secretului de stat, legiuitorul a avut drept reper armonizarea acestuia la standardele Uniunii Europene, în special la prevederile Regulamentului de securitate al Consiliului UE, aprobat prin Decizia Consiliului din 19 martie 2001 (2001/264/CE) [9], la prevederile legislației statelor europene în domeniul informațiilor clasificate și de interes public, o atenție deosebită fiind acordată Legii Republicii Lituania cu privire la secretele de stat și secretele oficiale, Legii Republicii Letonia, precum și Legii Republicii Cehia cu privire la secretul de stat [10].

Prin Legea nr. 245-XVI din 27 noiembrie 2008, a fost abrogată Legea nr. 106 din 17 mai 1994 cu privire la secretul de stat.

În legea abrogată [3], secretul de stat avea următoare definiție: *informațiile protejate de stat în domeniul activității lui militare, economice, tehnico-științifice, de politică externă, de recunoaștere, de contrainformații și operațiune de investigații, a căror răspândire, divulgare, pierdere, sustragere sau distrugere poate periclita securitatea Republicii Moldova*.

În mod conceptual, definiția secretului de stat, redată în legea veche, a fost împrumutată din prevederile Legii Federației Ruse nr. 5485-1 din 21.07.1993 privind secretul de stat (Закон Российской Федерации «О государственной тайне» от 21.07.1993 N 5485-1), potrivit căreia secretul de stat constituie *informații protejate de stat în domeniul activității lui militare, politicii externe, economice, de recunoaștere, de contrainformații și operațiune de investigații a căror răspândire poate aduce prejudiciu securității Federației Ruse* [12].

Urmare a armonizării cadrlui normativ autohton la standardele Uniunii Europene, precum și la prevederile legislației statelor europene în domeniul informațiilor clasificate, Legea cu privire la secretul de stat a suferit modificări și completări esențiale, fiind modificată și definiția termenului de *secret de stat*, care, potrivit Legii nr. 245-XVI din 27 noiembrie 2008, constituie *informații protejate de stat în domeniul apărării naționale, economiei, științei*

și tehnicii, relațiilor externe, securității statului, asigurării ordinii de drept și activității autorităților publice, a căror divulgare neautorizată sau pierdere este de natură să aducă atingere intereselor și/sau securității Republicii Moldova.

În același timp, prevederile legii redau definiția *purtătorilor materiali de informații atribuite la secret de stat*, care constituie *obiecte materiale, inclusiv câmpuri fizice, în care informațiile atribuite la secret de stat sunt expuse în formă de texte, semne, simboluri, imagini, semnale, soluții tehnice, procese etc.* [2].

În accepțiunea prevederilor legislației române, întâlnim o redare mai laconică a *secretului de stat*. Așadar, potrivit prevederilor art. 15 din Legea nr. 182 din 12.04.2002 *privind protecția informațiilor clasificate* a României, informații secrete de stat constituie „*informațiile care privesc securitatea națională, prin a căror divulgare se pot prejudicia siguranța națională și apărarea țării*” [8].

Din definiția *secretului de stat*, redată de legiuitorul autohton, desprindem că unul din tipurile de informații ce sunt atribuite la secret de stat este din domeniul „*apărării naționale*”, care, potrivit prevederilor Legii *cu privire la apărarea națională*, nr. 345 din 25.07.2003, reprezintă una din cele mai importante funcții ale statului și constituie cauza întregului popor, fiind totodată definită ca ansamblu de măsuri și activități adoptate și desfășurate de Republica Moldova în scopul de a garanta suveranitatea, independența și unitatea statului, integritatea teritorială a țării și democrația constituțională [6].

Un alt tip de informații, ce se atribuie la secret de stat și reprezintă parte integrantă a valorilor garantate de legea supremă a Republicii Moldova, este din domeniul „*securității statului*”.

Potrivit prevederilor Legii nr. 618 din 31.10.1995, prin *securitatea statului* se înțelege protecția suveranității, independenței și integrității teritoriale a țării, a regimului ei constituțional, a potențialului economic, tehnico-științific și defensiv, a drepturilor și libertăților legitime ale persoanei împotriva activității informative și

subversive a serviciilor speciale și organizațiilor străine, împotriva atentatelor criminale ale unor grupuri sau indivizi aparte [7].

Totodată, pe lângă domeniile nominalizate supra, nu mai puțin importante sunt și categoriile de informații protejate de stat, din sfera economiei, științei și tehnicii, relațiilor externe, asigurării ordinii de drept și activității autorităților publice, a căror divulgare neautorizată ar putea prejudicia considerabil interesele statului.

În literatura de specialitate întâlnim o pluralitate de definiții a *divulgării secretului de stat*, însă în marea majoritate a cazurilor autorii utilizează unele elemente conceptuale comune, cum ar fi: transmiterea ilegală, comunicarea persoanelor neautorizate, darea publicității a informațiilor secrete, etc.

Potrivit opiniei autorului Constantin Gurschi, *a divulga* înseamnă a comunica, a da în vileag prin orice mijloace unei sau unor persoane ce nu sunt în drept să afle, să cunoască informații (date, documente) secrete. Pentru existența divulgării este necesar ca aceasta să fie efectuată în așa fel, încât individul căruia i se face comunicarea să ia în mod efectiv cunoștință de ea. Dacă făptuitorul s-a referit la informații (date, documente) false sau inexistente, infracțiunea de divulgare, dată fiind lipsa elementului material, nu există. Infracțiunea va exista dacă a avut loc divulgarea parțială a informațiilor (datelor, documentelor) [13, p. 553].

În același timp, autorul S. Diacov este de părere că, prin *divulgare* se subînțelege transmiterea ilegală a informațiilor care constituie secret de stat, care prin urmare au devenit proprietatea persoanelor neautorizate. Prin persoane neautorizate se prezumă orice persoană, care în virtutea activităților desfășurate sau calității de serviciu deținute nu are acces la informațiile ce i-au devenit cunoscute [15, p. 34-35].

Potrivit opiniei autorului A. Barbăneagră, *divulgarea secretului de stat* înseamnă darea publicității a unor atare date, din cauza căruia ele devin cunoscute persoanelor care,

conform caracterului activității desfășurate sau al atribuțiilor de serviciu, nu au acces la ele [14, p. 733].

Este de menționat că, atribuirea informațiilor la secret de stat și secretizarea acestora, potrivit prevederilor art. 6 al Legii cu privire la secretul de stat, se efectuează în baza principiilor legalității, argumentării și oportunității.

Legalitatea atribuirii informațiilor la secret de stat și a secretizării acestora constă în corespunderea acestor informații cu prevederile art. 7 și 8 ale legislației privind secretul de stat. Argumentarea atribuirii informațiilor la secret de stat și a secretizării acestora constă în stabilirea caracterului rațional al secretizării unor informații concrete, a eventualelor consecințe economice și de altă natură ale acestei acțiuni, ținând cont de echilibrul dintre interesele primordiale ale statului, ale societății și ale cetățeanului [2]. Oportunitatea atribuirii informațiilor la secret de stat și a secretizării acestora constă în stabilirea unor restricții privind accesul și răspândirea informațiilor respective fie din momentul elaborării/primirii lor, fie în prealabil, din timp.

Totodată, în prevederile art. 7 al Legii cu privire la secret de stat, sunt descrise tipuri de informații ce sunt atribuite la secret de stat, pe domenii din care fac parte, și anume:

1) din domeniul apărării naționale privind:

a) conținutul planurilor strategice și operative, al documentelor ce țin de conducerea operațiunilor de luptă privind pregătirea și derularea operațiunilor, desfășurarea strategică, operativă și de mobilizare a trupelor, alți indicatori importanți ce caracterizează organizarea, efectivul, dislocarea, pregătirea de luptă și de mobilizare, armamentul și asigurarea tehnico-materială a Forțelor Armate ale Republicii Moldova;

b) direcțiile de dezvoltare a unor tipuri de armament, de tehnică militară și specială, cantitatea și caracteristicile lor tehnico-tactice, organizarea și tehnologiile de producere, lucră-

rile științifice teoretice și experimentale legate de crearea modelelor noi de armament, tehnică militară și specială sau modernizarea acestora, alte lucrări planificate sau efectuate în interesele apărării naționale;

c) forțele și mijloacele protecției civile, capacitățile de care dispun localitățile și unele obiective separate pentru protecția, evacuarea și dispersarea populației, asigurarea activităților sociale vitale ale populației și a activității de producere a persoanelor juridice în perioada de război, de asediu sau de urgență, precum și în cazul situațiilor excepționale;

d) dislocarea, destinația, gradul de pregătire și de securitate a obiectivelor cu regim special, proiectarea, construirea și exploatarea acestora, repartizarea terenului, subsolului și acvatoriului pentru asemenea obiective;

e) datele și caracteristicile geodezice, gravimetrice, cartografice și hidrometeorologice care prezintă importanță pentru apărarea statului;

2) din domeniul economiei, științei și tehnicii privind:

a) planurile și potențialul de mobilizare a economiei naționale, rezervele și volumul livrărilor de materiale strategice, datele generalizate despre nomenclatura și nivelul stocurilor, volumul livrărilor, alocării, depunerii, împrăștiării acestora, amplasarea și volumul real al rezervelor materiale de stat;

b) utilizarea transporturilor, comunicațiilor, a potențialului altor ramuri și obiective ale infrastructurii naționale în scopul asigurării capacității de apărare și a securității statului;

c) planurile, conținutul, volumul, finanțarea și îndeplinirea comenzilor de stat pentru asigurarea securității statului și a necesităților sale de apărare;

d) planurile, volumul și alte caracteristici importante privind extragerea, producerea și realizarea unor tipuri strategice de materie primă și produse;

e) operațiunile ce țin de confecționarea semnelor bănești și a titlurilor de valoare emise de stat, păstrarea și protecția lor contra falsi-

ficării, emiterea, schimbul și retragerea lor din circulație;

f) lucrările științifice teoretice, experimentale de construcții și proiectare, în baza cărora pot fi create tehnologii avansate, tipuri noi de producție, produse și procese tehnologice, care prezintă importanță pentru apărarea și economia națională sau care influențează esențial activitatea economică externă, interesele și/sau securitatea statului;

3) din domeniul relațiilor externe privind:

a) activitatea de politică externă, relațiile economice externe ale Republicii Moldova, a căror divulgare prematură poate cauza prejudicii intereselor și/sau securității statului;

b) colaborarea militară, tehnico-științifică și de altă natură a Republicii Moldova cu statele străine și organizațiile internaționale, dacă divulgarea acestor informații va cauza, inevitabil, prejudicii intereselor și/sau securității statului;

c) activitatea externă a statului în domeniile financiar, valutar și al creditării, dacă divulgarea acestor informații va cauza prejudicii intereselor și/sau securității statului;

4) din domeniul securității statului și asigurării ordinii de drept privind:

a) efectivul, forțele, conținutul, planurile, organizarea, finanțarea și asigurarea tehnico-materială, formele, tactica, metodele, mijloacele și rezultatele activităților de informații, de contrainformații și operative de investigații;

a¹⁾ efectivul, forțele, conținutul, planurile, organizarea, finanțarea și asigurarea tehnico-materială, formele, tactica, metodele, mijloacele activităților de desfășurare a testării integrității profesionale, cu excepția datelor din raportul privind rezultatele evaluării integrității instituționale [4];

b) persoanele care colaborează sau au colaborat confidențial cu organele care desfășoară activități de informații, de contrainformații și operative de investigații;

c) forțele, mijloacele și metodele de asigurare a protecției de stat părții vătămate, mar-

torilor și altor persoane care acordă ajutor în procesul penal;

d) paza frontierei de stat a Republicii Moldova;

e) planurile, organizarea, finanțarea, efectivul, forțele, mijloacele și metodele de asigurare a securității persoanelor beneficiare de protecție de stat, precum și paza sediilor de lucru și a reședințelor acestora;

f) sistemele de telecomunicații guvernamentale și alte tipuri de rețele de telecomunicații electronice care asigură necesitățile autorităților publice, apărării naționale, securității statului și menținerii ordinii publice;

g) organizarea, conținutul, starea și planurile de dezvoltare a protecției criptografice și tehnice a secretului de stat, conținutul și rezultatele cercetărilor științifice în domeniul criptografiei referitor la protecția secretului de stat;

h) sistemele și mijloacele de protecție criptografică a secretului de stat, proiectarea, producerea, tehnologiile de producere și utilizarea acestora;

i) cifrurile de stat, elaborarea, crearea, tehnologiile de producere și utilizarea acestora;

j) organizarea regimului secret în cadrul autorităților publice și în al altor persoane juridice, planurile și măsurile în domeniul protecției secretului de stat;

k) alte metode, forme și mijloace de protecție a secretului de stat;

5) din sfera activității autorităților publice privind:

a) conținutul extraselor, comentariilor, proiectelor, părților acestora, al altor acte de uz intern ale autorităților publice, a căror divulgare ar putea conduce la divulgarea informațiilor atribuite la secret de stat;

b) activitatea de elaborare, modificare, completare, definitivare a actelor oficiale, alte proceduri și activități ale autorităților publice de colectare și prelucrare a informațiilor care, în modul prevăzut de legislație, urmează să fie atribuite la secret de stat;

c) activitatea de examinare și deliberare

în cadrul autorităților publice și între acestea în probleme din domeniile în care informațiile sunt atribuite la secret de stat.

Totodată, motivarea necesității de a atribui informațiile la secret de stat, în baza principiilor de atribuire a informațiilor la secret de stat și secretizare a acestora, revine autorităților publice și altor persoane juridice care au elaborat/primit aceste informații [2].

Inter alia, în conținutul art. 8 din Legea cu privire la secretul de stat, legiuitorul descrie acele tipuri de informații care nu se atribuie la secret de stat, și anume:

(1) Nu se atribuie la secret de stat și nu pot fi secretizate informațiile privind:

a) faptele de încălcare a drepturilor și libertăților omului și ale cetățeanului;

b) starea mediului înconjurător, calitatea produselor alimentare și a obiectelor de uz casnic;

c) accidentele, catastrofele, fenomenele naturale periculoase și alte evenimente extraordinare care periclitează securitatea cetățenilor;

d) starea sănătății populației, nivelul ei de trai, inclusiv alimentația, îmbrăcămintea, deservirea medicală și asigurarea socială, indicatorii sociodemografici;

e) starea sănătății persoanelor care ocupă funcții de demnitate publică;

f) faptele de încălcare a legii de către autoritățile publice și persoanele cu funcții de răspundere din cadrul acestora;

g) starea reală de lucruri în domeniile învățământului, culturii, comerțului, agriculturii și ordinii de drept.

Nu se atribuie la secret de stat și nu pot fi secretizate și alte informații conform legislației naționale și tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Subsidiar, este interzisă secretizarea informațiilor în cazul în care aceasta ar putea limita accesul la informațiile de interes public, s-ar putea răsfrânge negativ asupra realizării programelor de stat și de ramură ale dezvoltării social-economice și culturale sau ar putea reține concurența dintre agenții economici [2].

În cele din urmă, dreptul de acces la informațiile de interes public acordat cetățenilor Republicii Moldova, a fost garantat de legiuitorul autohton prin Legea nr. 982 din 11.05.2000 *privind accesul la informație* [5], având ca bază Constituția RM, tratatele și acordurile internaționale la care R. Moldova este parte, precum și alte acte normative care reglementează raporturile ce țin de accesul la informație.

În conformitate cu cadrul legislativ în vigoare, protecția secretului de stat se realizează printr-un complex de măsuri organizatorice de ordin juridic, tehnico-ingineresc, criptografice, operative de investigații și de altă natură, destinate prevenirii divulgării sau pierderii informațiilor atribuite la secret de stat.

Sistemul național de protecție a secretului de stat include totalitatea organelor de protecție a secretului de stat, a metodelor și mijloacelor de protejare a informațiilor și a purtătorilor materiali de informații atribuite la secret de stat, precum și totalitatea măsurilor întreprinse în acest domeniu.

Sistemul național de protecție a secretului de stat vizează:

a) *protecția juridică* – ansamblul prevederilor conținute în actele legislative și normative ce reglementează protecția secretului de stat;

b) *protecția prin măsuri procedurale* – ansamblul reglementărilor prin care deținătorii de informații atribuite la secret de stat stabilesc măsuri interne de lucru și de ordine interioară în vederea realizării protecției informațiilor;

c) *protecția fizică* – ansamblul activităților de pază, de asigurare a securității și de apărare a informațiilor atribuite la secret de stat prin măsuri și mijloace de control fizic;

d) *protecția sistemelor informaționale și de telecomunicații* – ansamblul activităților de asigurare a securității informațiilor atribuite la secret de stat prin aplicarea metodelor și mijloacelor criptografice și tehnice de protecție a informațiilor, precum și a procedurilor tehnico-organizatorice;

e) *protecția personalului* – ansamblul verificărilor și al măsurilor ce vizează cetățe-

nii cărora li se perfectează dreptul de acces la secretul de stat sau care au acces la acesta în scopul prevenirii și înlăturării riscurilor pentru securitatea și protecția secretului de stat.

Sistemul național de protecție a secretului de stat, la rândul său, are menirea:

a) să prevină accesul neautorizat, divulgarea și pierderea secretului de stat;

b) să identifice împrejurările, precum și persoanele care, prin acțiunile sau inacțiunile lor, pot pune în pericol securitatea secretului de stat;

c) să garanteze că informațiile atribuite la secret de stat sunt accesibile exclusiv persoanelor îndreptățite să le cunoască în legătură cu îndeplinirea atribuțiilor de serviciu sau în baza unui alt temei legal;

d) să asigure securitatea sistemelor de telecomunicații, a sistemelor informaționale și a rețelelor de transmitere a secretului de stat [2].

Potrivit art. 11 al Legii cu privire la secretul de stat, gradul de secretizare a informațiilor atribuite la secret de stat trebuie să corespundă gravității prejudiciilor ce pot fi cauzate intereselor și/sau securității Republicii Moldova în cazul divulgării sau pierderii acestor informații.

În acest sens, prevederile cadrului legislativ cu privire la secretul de stat stabilesc 4 grade de secretizare a informațiilor atribuite la secret de stat și 4 parafe de secretizare corespunzătoare pentru purtătorii materiali de asemenea informații:

a) „*Strict secret*” – grad de secretizare atribuit informațiilor a căror divulgare neautorizată poate aduce prejudicii deosebit de grave intereselor și/sau securității Republicii Moldova;

b) „*Secret*” – grad de secretizare atribuit informațiilor a căror divulgare neautorizată poate dăuna grav intereselor și/sau securității Republicii Moldova;

c) „*Confidențial*” – grad de secretizare atribuit informațiilor a căror divulgare neautorizată poate dăuna intereselor și/sau securității Republicii Moldova;

d) „*Restrictionat*” – grad de secretizare

atribuit informațiilor a căror divulgare neautorizată poate fi în dezavantajul intereselor și/sau securității Republicii Moldova sau poate să conducă la divulgarea unei informații secretizate cu parafa „*Strict secret*”, „*Secret*” sau „*Confidențial*”.

Prin urmare, având în vedere opiniile și părerile expuse în literatura de specialitate, precum și prevederile cadrului normativ în vigoare, putem propune definiția **secretului de stat**, care constituie *informații protejate de stat în domeniile apărării naționale, economiei, științei și tehnicii, relațiilor externe, securității statului, asigurării ordinii de drept și activității autorităților publice, precum și purtătorii materiali, în care asemenea informații sunt expuse în formă de texte, semne, simboluri, imagini, semnale, soluții tehnice, procese a căror transmitere, divulgare sau pierdere permite ca aceste tipuri de informații să devină proprietatea persoanelor neautorizate sau care nu dispun de dreptul de acces la secretul de stat, compromițând astfel interesele legitime și/sau securitatea Republicii Moldova.*

În același timp, în temeiul celor menționate supra, devine posibilă și definirea **divulgării secretului de stat**, care constituie *transmiterea ilegală a secretului de stat, informațiile definite astfel prin Legea nr. 245-XVI din 27 noiembrie 2008 Cu privire la secretul de stat, prin comunicare verbală, darea publicității, prin intermediul spațiului mass-media, internetului sau altor rețele / canale nesecurizate, precum și neluarea măsurilor necesare, impuse de cadrul normativ în vigoare, în vederea protejării acestor tipuri de informații, astfel ele devenind cunoscute persoanelor neautorizate sau care nu au dreptul de acces la asemenea informații.*

Studiind prevederile legislației în domeniul protecției informațiilor clasificate a României, observăm că legiuitorul operează și cu *informații secrete de serviciu*, ce constituie un tip al informațiilor clasificate, care, în accepțiunea prevederilor art. 15 din Legea nr. 182/2002, constituie *„informații a căror divulgare este de natură să determine prejudicii unei*

persoane juridice de drept public sau privat" [8].

Reieșind din faptul că în Republica Moldova unele tipuri de informații *sensibile*, ce sunt gestionate în procesul activității autorităților publice sau altor persoane juridice, nu sunt protejate prin cadrul normativ existent, iar divulgarea acestora ar putea prejudicia atât imaginea instituției, cât și capacitatea funcțională a acesteia, ar fi argumentată revizuirea prevederilor Legii nr. 245/2008 *cu privire la secretul de stat*, prin completarea acesteia cu parafa de secretizare „*secret de serviciu*, ce constituie *grad de secretizare atribuit informațiilor a căror divulgare neautorizată poate fi în dezavantajul intereselor autorităților publice sau altor persoane juridice*”.

Subsecvent modificărilor menționate a legii cu privire la secretul de stat se impune necesitatea operării unor modificări la prevederile legii penale, prin reglementarea răspunderii penale pentru divulgarea și pierderea informațiilor ce constituie secret de serviciu, prin completarea normelor penale.

Concluzii. Rezumând cele menționate, s-a constatat că, în procesul elaborării cadrului legislativ autohton în vigoare în domeniul secretului de stat, legiuitorul a avut drept reper armonizarea acestuia la standardele Uniunii Europene, în special la prevederile Regulamentului de securitate al Consiliului UE, aprobat prin Decizia Consiliului din 19 martie 2001 (2001/264/CE), precum și la prevederile legislației statelor europene în domeniul informațiilor

ilor clasificate și de interes public, o atenție deosebită fiind acordată Legii Republicii Lituania cu privire la secretele de stat și secretele oficiale, Legii Republicii Letonia și Legii Republicii Cehe cu privire la secretul de stat.

Potrivit prevederilor legii cu privire la secretul de stat, legiuitorul oferă definiția secretului de stat, care constituie informații protejate de stat în domeniile apărării naționale, economiei, științei și tehnicii, relațiilor externe, securității statului, asigurării ordinii de drept și activității autorităților publice, a căror divulgare neautorizată sau pierdere este de natură să aducă atingere intereselor și/sau securității Republicii Moldova, iar în funcție de prejudiciul care poate fi adus urmare a divulgării neautorizate a acestor informații, sunt stabilite 4 grade de secretizare: strict secret, secret, confidențial și restricționat.

Subsidiar, urmare a studierii cadrului normativ al unor țări europene în domeniul protecției informațiilor clasificate, în scopul perfecționării cadrului normativ autohton s-a propus completarea acestuia cu un nou grad de secretizare („secret de serviciu – grad de secretizare atribuit informațiilor a căror divulgare neautorizată poate fi în dezavantajul intereselor autorităților publice sau altor persoane juridice”), precum și operarea modificărilor prevederilor la Codul penal al Republicii Moldova, prin introducerea răspunderii penale pentru divulgarea și pierderea informațiilor ce constituie secret de serviciu.

Referințe bibliografice:

1. Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, adoptată la Roma la 4 noiembrie 1950 (ratificată prin Hotărârea Parlamentului RM nr. 1298-XIII din 24.07.1997),
2. Legea nr. 245 din 27.11.2008 cu privire la secretul de stat (publicată la 27.02.2009 în MO Nr. 45-46, art. Nr. 123, data intrării în vigoare: 27.05.2009),
3. Legea nr. 106 din 17.05.1994 cu privire la secretul de stat (publicată la 25.08.1994 în MO Nr. 2, art. Nr. 05, data intrării în vigoare: 31.12.1999),
4. Legea nr. 102 din 21.07.16 cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative (publicată la 12.08.2016 în Monitorul Oficial Nr. 256-264, art. Nr. 547, data intrării în vigoare: 12.11.2016),
5. Legea nr. 982 din 11.05.2000 privind accesul la informație (publicată la 28.07.2000 în

- MO Nr. 88-90, art. Nr. 664, data intrării în vigoare: 11.05.2000),
6. Legea nr. 345 din 25.07.2003 cu privire la apărarea națională (publicată la 19.09.2003 în MO Nr. 200-203, art. Nr. 775, data intrării în vigoare: 12.12.2018),
 7. Legea securității statului, nr. 618 din 31.10.1995 (publicată la 13.02.1997 în MO Nr. 10-11, art. Nr. 117, data intrării în vigoare: 13.02.1997),
 8. Legea nr. 182 din 12.04.2002 privind protecția informațiilor clasificate a României, actualizată la data de 30.06.2015, publicată în Monitorul Oficial, nr. 248 din 12.04.2002 (vizitat la 09.02.2022),
 9. 2001/264/EC: Council Decision of 19 March 2001 adopting the Council's security regulations,
 10. Notă informativă la proiectul Legii cu privire la secretul de stat (Legea nr. 245 din 27.11.2008 cu privire la secretul de stat, publicată la 27.02.2009 în Monitorul Oficial Nr. 45-46, art. Nr. 123, data intrării în vigoare: 27.05.2009),
 11. Raportul Diviziei de Cercetare „Securitatea națională și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului”,
 12. Закон Российской Федерации «О государственной тайне» от 21.07.1993 N 5485-1, http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_2481/,
 13. Barbăneagră A., Berliba V., Gurschi C. ș.a. Codul penal comentat și adnotat. Editura Cartier. Chișinău, 2005,
 14. Barbăneagra A. Codul Penal al Republicii Moldova (cu modificările de până la 8 august 2003). Comentariu. Chișinău, 2003, p. 733,
 15. Дьяков С. Государственные преступления против основ конституционного строя и безопасности государства и государственная преступность. Издательство НОРМА, Москва, 1999, ст. 34-35,
 16. Dicționar al limbii române „Dexonline” <https://dexonline.ro/definitie/secret>.

DESPRE AUTOR

Alexandru GAINA,

doctorand,

Școala doctorală „Științe penale și drept public”

a Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI,

șef de Secție din cadrul Serviciului protecție

internă și anticorupție al MAI,

e-mail: alexandru.gaina@mai.gov.md

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3990-4683>